

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo [in ekspedicijski] v „Katoli. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 242.

V Ljubljani, v ponedeljek 22. oktobra 1894.

Letnik XXII.

## Slovenci v Kočevju.

Slovenci se moramo vojskovati za vsako ped zemlje, boriti za vsako pravico in zadovoljni biti z drobtinami, ki padajo z mize milostne vlade. Vsi Slovenci to čutijo, najbolj pa oni, ki stanujejo na meji.

Če se le nekoliko Nemcev naseli kje na Slovenskem, vedó si hitro pridobiti mnogo pravic, da se kot naseljenci niti ne čutijo, ampak že mislijo, da so gospodarji v deželi. Vlada jim gre povsodi na roko.

Gorje pa, če se naseli Slovenec v nemški pokrajini. Pravice nima nobene; če hoče živeti, dovolijo mu milostivo, toda zatajiti mora samega sebe in obleči tujo kožo, nemški jezik in nemško mišljenje. Krotki Slovenec se res prehitro uda temu pritisku, v nekaj letih je tudi on — Nemec. Njegovi otroci so že pravi nasprotniki svojega lastnega naroda. Tako se godi tudi na Kočevskem.

Ko so se Kočevci naselili v sedanjo pokrajino, bilo je že ondi nekoliko Slovencev, kar spričujejo krajevna imena onih selišč, kjer bivajo sedaj večinoma Kočevci, n. pr. Götteniz-Kotnica, Morobiz-Borovec, Rieg-Reka, Malgern-Malagora, Tappelwerch-Topli vrh, Skril - Skrilj, Pöllandl - Poljanica, Borič, Presulen, Pröse, Wretzen, Friesach, Bresie-Brezje in podobno, Gaber, Draudul - Travní dol, Mräuen-Morava, Töplizel-Toplica, Bistrica, Lahina, Gatschen-Gače, Grintowiz-Grintovec, Kletsch, Setsch, Rodine, Pogorelc, Plesch, Kotschen, Blaschoviz, Ribnik, Gradec, Ressen, Kosizenberg, Komutzen (Komolec?) Suchen itd.

Tudi priimkov je mnogo, ki isto dokazujejo. Vendar je v prejšnjih časih bilo manj Slovencev na Kočevskem, nego dandanašnji. V graščinskem urbarju leta 1574 je naštetih 1545 posestnikov in najemnikov, toda le 105 jih nosi slovensko ime. Sedaj se je pa razmerje na Kočevskem nekoliko spremenilo.

Kočevcem se je prejšnja leta dobro godilo. Krošnjarstvo je cvelo in donášalo obilo dobička. Navadili so se živeti po gosposko. Zadnja leta pa krošnjarstvo peša, vse se mu upira, zato je zelo omejeno in zato tudi hira zaslužek. Ziveti torej Kočevci ne more tako, kakor je bil vajen; ne ostaja mu drugega, nego zmerneje živeti ali pa se preseliti v druge kraje, kjor si lažje služi kruh, v Ameriko. Doma prodaja hišo in zemljišče in hajdi z vso družino v Ameriko. Kupec njegovega posestva je navadno Slovenec. Zato je sedaj mnogo Slovencev na Kočevskem, seveda brez pravic. Med 200 različnimi priimki sem naštel malone polovico nemških.

Slovenec, ki se takisto naseli na kočevska tla, ne zna ne nemški, ne kočevski. Za silo se pa kmalu navadi. Otroci skačejo po vasi, občejuje s kočevskimi otroki in se igraje nauče kočevske govornice in pozneje nemškega jezika. V šoli in v cerkvi ni čuti domače besedice. Moliti in brati se nauči le nemški. Slovenskih molitvenikov in drugih knjig ne morejo rabiti, ker ne poznajo slovenskih črk. Če tudi dalje časa pohajajo šolo, ne privadijo se slovenskemu berilu, ker se sicer v tretjem in četrtem razredu učé latinske črke spoznavati, a le pod imenom, da so latinske, na slovenske šumevce se ne jemlje ozir. Rojen Slovenec je torej popolnoma nemški vzgojen, o svoji materinščini nima niti pojma. Ali je torej

čudno, če ubožec pozabi na svoje pokolenje, če se poprime le nemščine in zataji svoj rod?

Kako bi si torej mogli ohraniti Slovenci svojo narodnost? Ako bi se v šolah in cerkvah na nje ozirali.

Res, da ni v vseh kočevskih krajih jednako razmerje med Slovenci in Kočevci; res, da je Slovencev po nekaterih vaseh malo, a v drugih jih je zopet več. Mnogo Slovencev je v kočevski mestni občini in v lienfeldski. V Kočevju so Slovenci nekateri uradniki, posli in v novejšem času mnogo premogarjev. Zato štejemo lahko več stotin Slovencev. Ker so se delavci premogovnika še le priselili, ne znajo njih otroci nič nemškega, navzlic temu morajo obiskavati nemško šolo v Kočevju, dasi ne čujejo nič slovenskega. In slovenskih otrok ni tako malo! Na mestni deški šoli je čez trideset Slovencev, na dekliški šoli pa tudi trideset. Skupaj torej znatno število 60. In vsi ti bodo kmalu žrtva nepravčnosti!

Ubogi Slovenci se morajo povsod učiti drugega deželnega jezika, Nemcem tega ni treba. V kočevskih šolah se nikdo slovenščine ne uči. Če je kje na Slovenskem peščica Nemcev, morajo imeti lastno šolo, da jih ne okuži slovenski duh; množici Slovencev ni treba nobene šole, nobenega pouka v slovenskem jeziku. Slovenci smo z malimi drobtinami zadovoljni, a drobtine vendar le morajo biti, ne pa pesek. Zato je tudi v Kočevju zeleti, da naj višje oblasti omogočijo skoro slovenskim otrokom v Kočevju in v okolici (vzlasti lienfeldski), da se bodo navadili vsaj slovenski brati in pisati, a to ne še le v tretjem ali četrtem razredu, ampak v prvem, ter

## LISTEK

### Heilserum.

V zadnjem času se je veliko govorilo in pisalo o novem načinu lečenja „davice“.

Nikdo se tudi čudil ne bode, da se sprejme vsak napredek na medicinskem polju z veseljem in hrupom; saj se gre posebno pri tej eminentno nalezljivi bolezni vsako leto za tisoče in tisoče nedolžnih otrok.

Temelj vsega lečenja je ta, da se je pokazalo, da „bacili“ kot taki niso škodljivi organizmu, pač njihovi produkti, ki se imenujejo „toksini“. To so one strupene snovi, katere vsled teh neljubih gostov, kot živečih bitij, nastanejo v organizmu. Pa tudi na te toksine se navadi telo, če jih dobiva v mali vedno narastajoči meri. Telo se imunizuje, to se pravi, da prenese toliko strupa, ne da bi se pojavile kake znamenja, kateri strup navadno, neimunizovano telo takoj usmrti. Prenese pa imunizovan organizem zaradi tega večjo mero strupa, ker se naredijo v krvi vsled tega strupa protistrupi „antitoksini“, ki paralizirajo toksine. In ravno ti antitoksini, ki jih povzročujejo „davični toksini“, so novo sredstvo proti davici.

Antitoksini se dobivajo iz krvnice (Blutserum) imunizovanih živalij. Dobivajo pa se takó-le:

Od jako razvitega slučaja davice — pri kakem otroku — se vzame nekoliko odpadkov iz onih snovij, ki se pri davici delajo po grlu. V teh od-

padkih se nahajajo bacili. To se položi na alkaličen bujon pri temperaturi 37°. Na tem se začne jako hitro razvijati in ploditi bacili in celi bujon je čez nekaj časa poln toksinov. Ta tekočina se filtruje. In s to tekočino se imunizujejo živali s tem namenom, da se dobi potem v njih krvi antitoksin. In ker se je dognalo, da so konji najbolj primerni zaradi kratkega časa, v katerem se že navadijo na strup, se sedaj porabljajo konji v to, da se njim dajo toksini. V krvi teh konj se toraj dobijo davični antitoksini. Jedna najboljših lastnostij je ta, da paralizirajo toksine, druga pa ta, da niso tako strupeni in organizmu škodljivi, in se lahko toraj v večji meri injicirajo. Dokaz za popolno paralizovanje strupov je ta, da se lahko injicirata obadva toksin in antitoksin jedni živali, ne da bi se pokazala znamenja bolezni ali sploh kake reakcije. Ako pa se injicira toksin sam, povzroči seveda „davico“.

Celo novo lečenje obstoji toraj v tem, da se injicira za davico bolnemu otroku antitoksin, oziroma krvnica (Blutserum) umetno imunizovanih konj, ker ni moči dobiti čistega antitoksina.

Do sedaj je še seveda premalo izkušenj, da bi se lahko reklo, bo li to sredstvo zares specifikum za „davico“ ali ne. Bog daj! Do sedaj je umrlo vseh umrlih 6% za davico. In to da v desetih letih v Avstriji in Nemčiji 2 milijona otrok. Pri pravčasnem lečenju z Behringovo krvnico bi se odstotki za davico umrlih zelo znižali. To učijo te skušnje, ki jih že imajo v tem kratkem času. Po tem računu bi bilo mogoče rešiti v desetih letih v Avstriji in

Nemčiji poldrug milijon otrok. — Če se obnese ta novi način lečenja, lahko upamo, da se bodo tudi za druge infekcijske bolezni kot n. pr. za legar, plućnico, kolero itd. našli protistrupi.

Pot je sedaj nekako narisana, kako te strupe dobiti. Vsekako pa mislimo, da bo imel Behring večje vspehe, kot Koch s svojim tuberculinom.

—ič—

### Moje ječe.

Spisal Silvijo Pellico, prevel —a—.

LVII.

Prisli smo na določeni kraj 10. dne aprila.

Brno je glavno mesto Moravske in tam ima svoj sedež guverner Moravske. Mesto leži v lepi ravnini in je videti bogato. Mnogo suknarn je takrat tam cvelo, imelo je mesto kaci 30000 prebivalcev.

Blizu mesta proti zahodu vzdiguje se hrib, na njem pa je nesrečna trdnjava Spielberg, prej sedež moravskih grofov, sedaj pa najhujša ječa avstrijske države. Trdnjava bila je zelo močna, a Francozi so jo bombardovali in vzeli za časa znane bitke pri Avstrlici (ki ni daleč od tam). Ni se več toliko popravila, da bi mogla se služiti za trdnjavo, postavil se je samo del pasu, ki se je bil podr. Okrog tristo obsojencev, večinoma roparjev in morilcev, je tam zaprtih, nekaj v „hudi ječi“, nekaj v najhujši.

„Težka ječa“ pomeni, da je jetnik prisiljen delati, da mora nositi verigo na nogah, spati na

3/4 6 4 M. M.



da se oskrbi tudi za Slovence v Kočevju božja beseda v slovenskem jeziku.

Tu ne velja ugovor: na slovenskih šolah se učé otroci nemščine začenši s tretjim razredom, torej naj se na nemških šolah učé slovenski še le v tretjem razredu. To bi veljalo le za nemške otroke, za katere se mi ne menimo, ampak le lastne branimo. Za slovenske otroke po pravici zahtevamo, da se prično učiti slovenski že v prvem razredu, zakaj kdo nam je porok, da slovenski otrok pride sploh v tretji ali četrti razred? Ali mu ni težje napredovati, ko ga poučujejo v popolnoma tujem jeziku, kakor vrstnikom, ki se učé samo materinščine?

In če kljub temu napreduje, zahvaliti mora slovensko nadarjenost, ne smemo pa na ta pogojen vspeh zidati, zakaj mnogo otrok ne prestopi drugega razreda. Ko bi se torej kaj takega sklenilo, bilo bi ne samo silno krivično, ampak tak sklep bi bil le v posmeh Slovence. Upamo pa, da deželni šolski svet ugodí prošnji Slovencev in da odpravi krivico, katero trpi Slovenec v domači deželi, dasi na tujih tleh.

Z isto neizprosno odločnostjo, s katero vkljub napadom večine slovenskih listov zagovarjamo v našem listu pravice nemške manjšine v Ljubljani, zahtevamo pravice slovenske manjšine v Kočevju. — To pot nam kaže pravicoljubje in ód tega nikjer in nikomur na ljubo mi ne odstopimo niti za las.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 22. oktobra.

**Poljaki in Nemci.** „Ozas“ piše, da se je že mnogo govorilo, da bi se konservativci izključili iz koalicije in zblížali Poljaki in liberalci. Za tako zvezo je pa sedanjí čas jako neugoden. Posebno celjsko vprašanje ne more združiti liberalcev in Poljakov. Če bodo liberalci se upirali zavodu, kateri se na kompetentnem mestu priznava za potreben, potem naj nikar ne mislijo, da bi jih podpirali Poljaki. „Przegľad“ tudi piše proti liberalcem, ki nečejo dovoliti slovenske gimnazije v Celju. Ta list misli, da se vendar tako narodne posesti ne sme razumevati, da bi se nikomur ničesa ne dovolilo. Če se Slovence kaj da, se lahko tudi da primerno protikoncesijo Nemcem. V Celju se lahko osnuje nemško realko. Slovenski profesorji više gimnazije dobe potem protitežje v profesorjih nove realke.

**Mestne volitve v Pragi** bodo koncem tega meseca. Mladočehi si prizadevajo, da bi v mestnem zboru dobili večino. Sedaj so se Staročehi v večini, toda se posebno ne ustavljajo Mladočehom. Poslednji bi posebno radi iz zbora izrinili zgovinarja Tomeka, ki je jim povedal že marsikako resnico in kanonika Krasla, kateri je večkrat ostro grajal novogolih deskah in jesti najslabejšo hrano, ki se misliti more. V »najtežjo« obsojeni so še buje priklenjeni, okrog pasu ima železen obroč, ta obroč je na verigi, ki je vzdana v zid, tako se komaj pride k deskam, ki služijo za posteljo; hrana je ista, ako prav postava zapoveduje suh kruh in vodo.

Politični jetniki bili smo obsojeni v težko ječo. Ko sva šla po hribu navzgor, obračala sva nazaj svoje oči, poslavljaje se od sveta, ne vedé, se bo li nama še odprl prepad, ki ima naju pozreti. Na videz bil sem miren, a v meni je razsajal vihar. Hotel sem iskati pomoči v modroslovju, da bi se umiril; a to ni imela zadostnih razlogov za me.

Vze iz Benedk sem bil odpotoval slabega zdravja; pot pa me je še silno vtudila. Glava in celo telo me je bolelo, mrzlica me je tresla. Telesna slabost je pripomogla, da sem ostal jezen in skoro gotovo je jeza tudi vikšala telesno zlo.

Izročili so naju oskrbniku Spielberga, ta pa je zapisal najini imeni med imena razbojnikov. Cesaški komisar naju je odhajaje objel in milo se mu je storilo: »Gospodoma posebno priporočam ubogljivost«, dejal je, »najmanjši prestopki zoper disciplino sme oskrbnik kaznovati z vso strogostjo«.

Ko sva bila izročena, peljali so Maroncellija in mene v podzemeljsk hodnik, kjer so nama odprli dve temni čumnati, ki nisti bili druga poleg druge. Vsacega izmed naju zaprli so v poseben brlog.

(Dalje sledi.)

dobno husitstvo. Letos je voliti 36 mestnih odbornikov, 28 jih izstopi iz mestnega zbora 8 mandatov je pa izpraznjenih, ker so nekateri mandate odložili, drugi pa umrli. Posebne premembe pa letošnje volitve ne bodo prinesle, ker že sedaj v mestnem zboru faktično odločujejo Mladočehi. Če dobe večino, bode to dobro, da bodo tudi za svoja dela po vsem sami odgovorni.

**Nemško-liberalna stranka.** Dunajski dopisnik „M. All. Ztg.“ piše, da nemške liberalce čakajo hudi boji in jih prav lahko zadene usoda, kakoršna je Staročehi. Nevarno zanje utegne postati celjsko vprašanje. Polovičarsko stališče, katero so zavzeli levičarji v tej zadevi, je najslabše. Dosti bolje bi bilo, da bi bili očitno se izrekli za slovensko gimnazijo, ker je stvar le majhnega pomena. S tem pa, da se ustavljajo tej gimnaziji, pa priznavajo tej stvari velik pomen. Če naposled ostanejo v manjšini in ne pojdejo v opozicijo, bodo ljudje mislili, da so v važni zadevi prijenjali in to bode voda na nemško-narodni mlin. Sploh je nenaravno, da liberalci glasujejo proti postavki, katero je finančni minister, njih somišljenik Plener, postavil v budget.

**Ogerski skrajni levici** se je vlada jako zamerila, ker je preprečila, da v Ozeledu ne bode izvoljen poslanec Franc Kossuth. V tem oziru so stavili ostro interpelacijo do vlade. Minister notranjih stvari je odgovoril, da bi on celo bil zato, da se voli Kossuth v Ozeledu brez protikandidata za poslanca, ali poprej mora si pridobiti ogersko državljanstvo in priseči pokorščino vladarju in ogerski ustavi. S tem odgovorom skrajni levičarji niso zadovoljni, kajti hoteli so Kossutha spraviti v zbornico, ne da bi mu bilo potrebno priseči državljansko prisego. Njih listi vlado hudo napadajo, očitajoč jej nevhvaležnost, kajti le s pomočjo skrajne leve je zmagala s cerkveno-političnimi predlogami. Brez skrajne leve bi že davno bila pokopana sedanja vlada in ž njo cerkvene reforme.

**Čebinčeva pravda v Srbiji.** V začetku drugega meseca bode v Belem gradu obravnava proti Čebincu in tovarišem zaradi veleizdaje. Obdolženi so, da so hoteli narod spuntati, da odstranijo vladarsko rodbino Obrenovičev in posade na prestol rodbino Karadjordjevičev. Glavni zatoženci v tej pravdi so: Miha Čebinač, obrtnik in trgovec v Kraljevem, Simon Djaković, tajnik okrožnega odbora v Kraljevem, Ranko Tajsić, bivši predsednik radikalnega kluba, bivši minister Taušanović in bivši velišolski profesor Nenadović. Poslednja dva sta v inozemstvu. Taušanović je bolan v Zagrebu. Naznanil je pa te dni belgrajskemu sodišču, da pride sam k končni obravnavi. Govori se, da je preiskava mnogo oteževalnega gradiva proti zatožencem spravila na dan.

**Car — zastrupljen.** Nekateri časopisi pišejo, da so nihilisti carja zastrupili z nekim počasi ali gotovo vplivajočim strupom. Profesor Saharjin je prvi opazil, da imajo opraviti z zastrupljencem in hkratu tudi zgubil vse upanje, da bi bilo še ozdravljenje mogoče. Sploh se pa o carjevi bolezni, ki kaj huda postaja, širijo različne govorice. Mej drugim se tudi govori, da ima raka na obistih.

**Kazimir Perter.** Nakrat se širi novica, da bode odstopil. Te dni je neki časopis prinesel oster članek proti Perterovi rodbini. Časopis vso rodbino napada. Začel je pri starem očetu in naposled prišel do sedanjega predsednika republike. Očita mu, da je odrtnik in goljuf, in da je kot minister na državne stroške bogatil. Ministerski svet se je te dni o tem posvetoval in sklepal, da se dotični list toži. Ker sta pa nedavno bila dva lista pred porotniki oproščena, ko sta visokim političnim osebam in sodnikom očitala goljufijo, se je bati, da bi tudi sedaj bil list oproščen. Zaradi tega sam predsednik prav ne mara, da bi tožili ta list. Če bi tožba neugodno izpala, bi vsekako moral odložiti predsedstvo.

**Proč z gospodsko zbornico,** to je klic, ki se sedaj razlega po Angliji. Vladni listi pišejo ostre članke proti gospodski zbornici, ki je zavrгла več važnih vladnih predlog. Vladni pristaši in celo vladni člani po shodih napovedujejo, da je vsekako treba omejiti oblast gospodske zbornice. V kratkem bode razpuščen parlament in kakor se govori, pri novih volitvah ne bode več šlo za irsko vprašanje, temveč v prvi vrsti za gospodsko zbornico. Število zagovornikov gospodske zbornice se od dne do dne manjša. Seveda ni gotovo, da bi do reforme ali odprave gospodske zbornice prišlo. Ta zbornica bode najbrž se uklonila vladnim željam, če bode videla, da ji gre za obstanek.

## Razgled po slovanskem svetu.

**Samostalna protestantska cerkev na Hrvatskem in Mažari.**

Iz Zagreba, 15. oktobra.

Na Hrvatskem posebno pa v Slavoniji je naseljeno mnogo Nemcev in Slovakov, ki so po veri protestanti. Letos se je začelo razpravljati med temi protestanti, ne bi li se odcepili od ogerske protestantske cerkve, ter utemeljili samostalno protestantsko cerkev na Hrvatskem. Na čelu temu gibanju so bile one župe, ki so spadale pod dekanijo novosadsko na Ogorskem. Na skupščini v Zagrebu so se odločili za samostalnost ter so ta svoj sklep priobčili deželni vladi, kot avtonomni oblasti v cerkvenih zadevah na Hrvatskem. Ali odloka v tej zadevi pričakujejo protestanti še dandanes, če tudi so bili v popolnem pravu, da so zahtevali samostalnost svoje cerkve na zemljišču hrvatske kraljevine, a vlada pa je bila dolžna, da je njihovemu zahtevu zadovoljila, kajti v tem vprašanju vsaj po nagodbi med Ogorsko in Hrvatsko ne bi smelo biti nobenih zaprek od strani Ogorske. In vendar temu ni tako. Ogorska hoče tudi v cerkvenih zadevah na Hrvatskem odločevati. Komaj se je namreč izvedilo, kaj nameravajo protestanti na Hrvatskem, že se je začelo na Ogorskem proti temu rogozoriti po časopisih, a nedavno se je na konventu gurskega kotara na Ogorskem razpravljalo v tej zadevi prav živahno. Na predlog nekega Julija Laszkarija se je sklenilo, da se izbere odbor, kateremu bode zadača, da pregovori protestante na Hrvatskem, naj le popuste svoj sklep in naj ostanejo zvesti svoji „materi cerkvi.“ Veliki župan Mihel Zilinsky pa je izrazil nado, da se protestantska cerkev ne bo cepila na ogersko in hrvatsko, dokler stoji na čelu hrvatski vladi mož, ki je dosedaj izkazoval toliko simpatij za ogersko domovino. Škof (protestantski) Teofil Fabinyi pa je omenil, da mu je ban sam rekel, da ne bode proti naredbam više cerkvene oblasti (protestanske) nič brez znanja njenega ukrenil. Iz teh izjav se pa more tudi sklepati, zakaj še do danes ni dobila dotična skupščina hrvatskih protestantov nobenega odgovora na svojo predstavko radi samostalne cerkve. Če so izjave omenjenih dostojanstvenikov verodostojne, potem se vidi, da je zapreka tej samostalnosti sama hrvatska vlada, kar pa po jasnih besedah nagodbe ne bi smelo biti, marveč je po tej nagodbi hrvatska vlada dolžna braniti samostalnost vseh cerkvenih družb na zemljišču Hrvatske in Slavonije.

Vsako lahko razumi, da se Mažari ne trudijo iz verskih razlogov, da pridrže hrvatske protestanske občine pod svojo oblastjo; saj je vsakemu dobro znano, kaj počno doma na Ogorskem proti slovaškim protestantskim cerkvam. Udušiti hočejo vse, kar ni mažarsko, bilo to na kakoršenkoli način. Ravno tako ravna tudi v tej zadevi. V prvem redu jim je mažarizacija. Po protestantskih propovednikih, ki se odgojujejo čisto v mažarskem duhu, mislijo širiti tudi po hrvatskih protestantskih cerkvah ta duh. Če se pa le te sčasoma odepijo, prenehal bi njihov vpliv, a Mažarom bi bilo tako jedno sredstvo za mažarizacijo manje. Radi tega tudi mažarski časopisi tako vduševljeno branijo svoje navidežno pravo na Hrvatskem. Tukaj pravijo, je treba podpirati mažarski življ, posebno pa izseljence, ki naj bi se v največjem številu spustili na Hrvatsko in v Slavonijo, kjer naj žive pa le kompaktno, da se ne pohrvatijo, kakor se je to zgodilo že z mnogimi. Tukaj hočejo tedaj vzdržati Mažare med ogromno večino hrvatskega naroda kot „kulturni gnoj“, dočim doma na Ogorskem neusmiljeno zatirajo Slovake, Srbe in Rumune tudi tamkej, kjer so v večini. To je glasovita dvojna ogerska mera, po kateraj se deli pravo po vseh zemljah ogerske krone. Kar se pa tiče „kulturnega gnoja“ mažarskega na Hrvatskem, mora priznati, da ga je že zares preveč pri nas. Kar je na Ogorskem najslabšega, vse prihaja na Hrvatsko. Kriminalna statistika bi Mažare najbolje podučila, koliko je vreden njihov kulturni gnoj, ki ga k nam vozijo. Hrvati bodo prav zadovoljni, da vsako leto manje pride v naše kraje, kajti kaj rad okuži naše prebivalce, ki so brez tega glasovitega gnoja v duševnem in gmotnem pogledu vedno bolj napredovali nego pa ž njim. Če mislijo Mažari na tak način Hrvate mažarirati, potem so še, hvala Bogu, daleč od svojega čila.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. oktobra.

(Notranjske volitve.) Prejeli smo to-le izjavo: Izjava, s katero podpisani svečano naznanjam, da



niti lani niti letos nisem mislil kandidovati za deželnozborski mandat v kmetskih občinah na Notranjskem, ker zaradi svojega nestalnega zdravja sploh nisem sposoben za to častno in važno mesto. Za dvakrat sem to javnim in brezštevilmokrat privatnim potom naznačil. — Služboval sem na mnogih krajih Notranjske in malokak duhovnik je tu tako obče znana oseba, kot moja malenkost. Dosedanjega delovanja me ni treba sram biti, prijatelj imam mnogo, nasprotnikov se ne bojim, torej pač nikjer ne najdem vzroka, zakaj bi javno kot kandidat ne nastopil, ampak po tihotapsko skrival se drugim za hrbet, ako bi res čutil v sebi hrepenenje po sedežu v deželni zbornici. — Morda bi bil že kdaj poslanec in prizadeval bi si bil, vspešno zastopati volilce in poganjati se za njih koristi, ako bi bil sploh kdaj imel skomine po mandatu. Ker „Slovenski Narod“ v 238. št. z nova laž o moji kandidaturi pogreva in pravi, „da ima o tem popolno verodostojno poročilo“, sem primoran pozivati poročevalca, naj blagovoli ta verodostojni vir v „Slovenskem Narodu“ javno imenovati. Le na dan ž njim, da se lažij-kovač svetu odkrije. Nimam premoženja, a vendar bodem, ako se to zgodi, takoj potem vkup spravil 200 kron in je podaril slavni družbi sv. Cirila in Metoda. — Planina, 18. vinotoka 1894. — Ivan Podboj, župnik.

(Iz Črnomlja.) 19. oktobra. Zadnjič sem poročal, da imamo v kratkem volitev novega mestnega odbora, ki voli iz svoje srede župana. Volitev se je vršila dva dni in sicer je volil v torek 16. t. m. tretji razred, v sredo pa drugi in prvi. Volitev ni bila burna. Izvoljenih je 12 odbornikov, kateri volijo župana in izmed katerih bi bil nekdo rad župan. Mi nimamo posebnega upanja o novem mestnem odboru, zato ker se ne drži katoliških načel in ni vnet za pravi narodni napredek. (Bodočnost bode pokazala.)

(Utopljenec.) V Bistrici blizu Kamnika so našli 20. m. utopljenega 43 letnega Boštjana Lukana z Brezij fare mekinske. Preobila pijača mu je zmešala možgane, da je začel noreti; tako je nesrečnež, ne ve se še kako, zašel v bistriške valove ter našel smrt.

(Srečna dediča.) G. Janko Švarič, mlinar iz Bregane, in g. J. Vrbanič, lekarnik iz Karlovca, kojima je pripalo ogromno premoženje umrlega lekarnika Franja Sest, ustanovila sta v hvaležni spomin v Vel. Dolini zanj jedno sv. mašo kot obletnico, ter vpisala ondodno šolo kot utemeljiteljico v Hrvatsko Matico in v društvo sv. Jeronima. Poleg tega omeniti je še mnogih drugih ustanov, med drugimi tudi družbi sv. Cirila in Metoda v Istri 100 gld. Čast!

(Odbor političnega društva „Edinost“ za Primorsko) sklenil je v svoji redni seji na c. kr. pravosodno ministerstvo odposlati spomenico, naj se naredba o slovensko-italijanskih napisih razširi tudi na tržaško in bujsko okrajno sodišče. Tako je prav!

(Goriške novice.) V goriškem mestnem kopališču se je usmrtil 24 letni žid Hugo Gentili, sin znanega zdravnika v Gorici. — V Lipi pri Komnu je treščilo v hlev Jožefa Lozeja, ubilo 2 vola in naredilo škode 200 gld. Poškodovale je tudi sosedno hišo Fr. Kavčiča. — Iz Doljne Tribuše preseli se vsled ukaza c. kr. kupčijskega ministerstva c. kr. poštni urad na Slap. — Dijamantno mašo bo daroval 28. oktobra preč. g. Jožef Sovdat, župnik v pokoju. — Iz zavoda sirot v Gorici pobegnili so v novič neki dečki. Kje je iskati vzroka? Pri sirotah ali v zavodu? Menda tu i tam.

(V Pazinu) italijanski hujskači še ne mirujejo, kajti še vedno napadajo, in sicer pri vsaki mogoči priložnosti, naše rodoljube. Tako so tudi v nedeljo dne 14. t. m. v železniškem vagonu hoteli provzročiti nered ter so tudi vlakovodjo napadali. Sam upravitelj okrajnega glavarstva je imel osebno priložnost prepričati se o tej italijanski „aviti colturi“. Upamo, da to odpré slepecem oči.

(Italijanska nedoslednost!) Čitali smo te dneve, kako zelo se italijanski časopisi pritožujejo proti slovenskim krajevnim imenom na zemljevidih, ki so v uporabi na slovenskih šolah v tržaški okolici. Gospoda so bili tako predrzna, da so trdili, da Slovenci pačijo italijanska imena in jih hočejo posloveniti. Sebe in Nemce predstavljajo pa kot nedolžna jagujeta, ki se še nikoli niso pregrešili s pačenjem slovenskih imen, odnosno niso jih italijanizovali. Istodobno in v isti številki, v kateri so klicali na pomoč proti pačenju italijanskih imen, predstavili so na drugem mestu slovenske Senože v

„Senosechia“, Podgoro v „Piedimonte“, goro Slavnik nazivajo „Monte speccatto“, Kronberg pišejo „Monte-corona“ itd. Pri vsem tem se pa sklicujejo vedno na člen 19. tem. drž. zak., kakor da je isti le za nje napravljen.

(Na Vrhu pri Buzetu v Istri) sezidali so tamonjši župljani cerkev na čast sv. Antonu, katero so na svečani način dne 14. t. m. blagoslovili. Tudi pri tej priložnosti so pokazali isterski šarenjaki na več mestih svoje rožičke, katere so pa vendar morali umakniti, kajti njihove spletke niso uspele v nijednem slučaju.

(Tečaj za umno napravljanje mošta) bode na c. kr. gospodarsko-kemičnem poskušališču kmetijske družbe koroške v Celovcu od 3. do 5. novembra t. l. Vodil ga bode dr. E. Kramar.

(Iz vremske doline), dne 16. oktobra. Našo dolino bi lahko primerjal zelenici v puščavi. Okrog in okrog obdajajo jo puste, dolgočasne kraške skale, a kacic 6 ur dolgo, precej ozko Reško dolino krase lepo zeleni travniki in rodovitna polja. Po nekoliko visjih brdih pa vidiš mnogo vinogradov. V zgornjem koncu leži Trnovo z Bistrico, fara Prem, a dolnji del do Skocijana na Primorskem, ker Reka v škocijansko jamo zliva, se imenuje vremska dolina, ki je domovina „vremešine“, t. j. notranjskega cvička. Toda naša dolina ne premore le mnogo vinogradov po brdih in primeroma rodovitnega polja po dolini, ampak ona se ponaša tudi s — premogom. Že pred večimi leti je začela trboveljska premogokopna družba Pri nas premog iskati. Potem je delo zopet opustila. Lansko leto so začeli na novo kopati precej pod Dolejimi Vremami ob Reki in na nasprotni že primorski strani na dveh krajih. Na jednom kopljejo navpično v zemljo in so že čez 50 m. globoko. S pomočjo stroja spravljajo ven zemljo in dobe tudi že toliko premoga, kolikor ga ravno požre stroj. Ta ima seveda tudi z vodo precej opraviti. Tudi v jami na kranjski strani, kjer je bila dalje časa živa skala, so že prišli do premoga. Delo pod umnim vodstvom prijaznega in med delavci priljubljenega inženjera g. Logarja lepo napreduje. Za našo dolino je to podvzetje gotovo velicega pomena, ker delajo večinoma domačini in si s tem mnogo prislužijo. V jamah, v katerih ni delo toliko naporno, delajo po najmanj ur, drugače pa po osem. S plačo so delavci še dosti zadovoljni. Mi drugesa ne želimo, kakor da bi se vedno več premoga dobilo, da bi vedno več ljudij zaslužek imelo, in sicer domačinov. Zaslužek pa naj bode vedno primeren težkemu delu pod zemljo. Saj naši ljudje so pridni in razumni; zato naj bice podjetniki tudi ozirali na to in naj bi službe, katere opravljati so že izurjeni delavci sposobni, in katere dajejo tudi več zaslužka, prepuščali njim, ne pa, kakor se navadno godi po vseh obrtnih krajih naše domovine, jih dajali tujim priklatencem, ki še naše poštene delavce popolnoma pokvariti hočejo. — Jedina stvar, ki bi morda koga še zanimala v naši vremski dolini, je naša res „vzgedna“ dvorazredna šola. Fara šteje kacic 1800 duš, pa se priglodi, da se nekatere dneve „predavanja visokoučenega“ gospoda „vodje“ (nadučitelja) k večjemu pet (!) učenecv udeleži. Naš gospod vodja so vam res pravi filozof, cvet pedagogov iz novodobne šole. Vsej fari, posebno nežni mladini so pa lep zgled pravega krščanskega življenja. V zahvalo za dobroto, da je njegovim otrokom, katere jih spodil sam od hiše, župnik preskrbel stanovanje, skušil je najostudnejše obrekovanje. Mi ravno tako plačujemo davke, kot drugje; zato bi tudi radi enkrat imeli učitelja, ki bi bil za nas. —

(Iz Mokronoga.) Zadnji dopisnik iz našega trga je tožil v „Slovenecu“, da je pri nas še marsikaj popraviti. Hvala Bogu! Od zadnjič se je res mnogo popravilo. O poštnih razmerah se danes ne moremo več pritoževati. Dobili smo prav spretnega in prijaznega poštnega voditelja, ki opravlja svoj posel v splošno zadovoljnost občinstva. Kot izboren pevec tenorist nam je vzlasti priljubljen; želimo da bi dolgo deloval pri našem vrlo se razvijajočem pevskem zboru. Kar pa se je pri nas v zadnjem času zlasti popravljalo in tudi dobro popravilo, to so naše cerkve. Pred malim časom so bile res silno zane-marjene bolj podobne podrtinam, kot hišam Božjim. Odkar pa je prišel v naš trg sedanji č. g. župnik, si je neumorno prizadeval, da bi pripravil Vsemogočnemu vredna in dostojna prebivališča. Danes lahko z veseljem opazuješ s prijazne žalostne gore prenovljenih in popravljenih petero podružnic; med njimi tudi farno cerkev sv. Egidija ni zaostala, ker so se tudi tu najpotrebniša popravila ravno sedaj

dovršila, tako da je dobila v kljub svoji starodavni obliki mnogo prijaznejše lice. — V nedeljo popoldne 14. t. m. pri nas predaval g. živinozdravnik O. Skale iz Novega mesta o umni živinoreji. Prav v domači besedi je pripovedoval pazljivim poslušalcem, kako se dajo ozdravljati navadnejše živinske bolezni z domačimi sredstvi in zdravili. Posebno zanimive so bile nekatere opazke o sleparijah in goljufijah, ki se gode pri kupčiji. Do 200 zbranih poslušalcev je pričalo, da se slovenski gospodar zanima za take podučne govore, in da se hoče tudi po tem ravnati, kar je g. govornik priporočal. — Toliko smo do sedaj napredovali in popravili, upam, da bomo še kaj, zakaj vse še ni tako, kakor bi moralo biti.

(Koroške novice.) Nadvojvoda Franc Ferdinand mudil se je 14. dni v Lölöingu, kjer ima velik lov. Odpotoval je dne 15. t. m. — Tajniki koroških občin imajo dne 1. novembra shod v Celovcu. — Deželna učiteljska konferenca je bila dne 15. okt. v Celovcu. — Veliki Zvonik je obiskalo letos vkup 3780 (lani 4744) tujcev.

(Iz Celovca) dne 21. oktobra. Med mestnim odborom in detičnim podjetnikom bile so delj časa obravnave, ali naj vozi naša „tramvaj“ tudi po zimi, ko morajo itak večinoma le prazne vozove voditi na izprehod! Sporazumeli so se, da bodo vozili tudi po zimi, pa promet se bode skrčil, samo da se malemu Celovcu še ohrani težko pridobljeno velikomestno (??) obličje. — V Celovec prišlo je septembra meseca 1917 tujcev (lani 2357), od 1. januarja do 30. septembra pa 14260 (lani 13968.)

(Odposlanstvo pred cesarjem.) Dalmatinski posestniki posebno vinogradarji ter trgovinske zbornice pripravljajo se, odposlati deputacijo pred Njegovo Veličanstvo v svrhu, da mu pojasné veliko škodo, koju jim je provzročila vinska klavzula v pogodbi z Italijo. „Naša Sloga“ vabi isterske kmetijske zadruge naj se tudi one o tem predmetu izjavijo, eventualno naj se k deputaciji pridružijo ali pa dajo zastopati, kajti, ako je o čemer ni dvomiti — ta nesrečna klavzula Dalmaciji škodovala gotovo tudi v Istri. Ako se to uresniči, ne bi škodovalo, ako bi se k deputaciji pridružili tudi slovenski vinogradarji iz dežele, kajti tudi njim je klavzula dokaj škodovala.

(Nesreča.) Dne 16. t. m. je tovarni vlak iz Trbiža v Ljubljano povozil dveletno hčerko železniškega čuvaja M. Lakote iz Belca pri Dovjem. Otroku je vlak odtrgal roko in glavo.

(Šolsko nadzorstvo.) V tukajšnji deželni prisilni delavnici je od leta 1873 za mlade kaznjence zasebna ljudska šola, katero vzdržuje dežela; ta šola je bila doslej brez strokovnega nadzorstva. Deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom odredil, da mora to šolo nadzorovati za slovenske šole v Ljubljani določeni okrajni šolski nadzornik.

(Načrti novega poštnega posloplja v Ljubljani) bodo dne 25., 26. in 27. t. m. od 10. ure do 1. ure in v nedeljo 28. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne v tukajšnji realki razstavljeni na ogled. Vstopnina ob delavnikih 20 kr., v nedeljo 10 kr.; ves čisti dohodek je namenjen Elizabetini otroški bolnišnici, za kar gre hvala blagorodni gospej soprogi gospoda deželnega predsednika.

(V Južno Ameriko) se je minolo leto iz naše države izselilo 3060 oseb.

(Med Trstom in Bremnom) bode v novembru nova zveza brzovlaka omogočila direktno zvezo Trata z Ameriko.

(Koliko se v Avstriji pokadi.) L 1888 so dohodki prodaje tobaka nesli državi 77.647.976 gld. potem pa vsako leto več. Za prihodnje leto so proračunani državni dohodki od tobaka na 88.687.000 gld. In vse to gre v zrak.

(Koncert Brenislave Wolske) je bil sinoči v redutni dvorani. Ta „aposteljica slovanske pesni“, kakor jo zovejo, je bila že znana v Ljubljani po koncertu, ki ga je pred leti priredila v stari čitalnici. Tedaj že je gđe. Wolska dosegla nenavaden umetniški uspeh, kajti pristno in naravno zna tolmačiti milo pesen slovansko, kakor imamo priliko le malokdaj čuti. Mnoge jako laskave ocene iz raznih mest dokazujejo, da je umetnica od tedaj še mnogo napredovala. Sinočnji vspeh je bil jako srečno izbran ter je obsejal krasne skladbe raznih slovanskih skladateljev. Navzoče občinstvo je živahno odobravalo vrlo pevko, žal, da smo jih mnogo videli, katerih ni bilo. Iz prijaznosti sta sodelovala gg. K. Jeraj in K. Hoffmeister ter pripomogla k lepemu vspehu.



## Društva.

(Novo socijalistično društvo v Ljubljani.) V soboto se je pri „Lozarju“ zbralo izmed 246 po vabilih z imeni povabljenih kovinskih delavcev — 60 mož. Osem je bila že zdavnaj proč, ko so voditelji še poskusili, jeli se ni kedo nepovabljenih vtihotopil. Tu so se začeli govoriti, ki so vsled predobrega piva težko se speljavali. Priporočalo se jim je posebno strokovno društvo, seveda na socijalni podlagi. Med drugimi sta tudi »kovinski delavec« s šilom in kladivom in — peresom Graslovic in »kovinski delavec« s šivanko in škarjami Zeleznikar razlagala imenitnost in potrebo takega društva. Grablovic je seveda »razvijal« vlastiti angleške razmere — v nemškem jeziku. Zbranim možem je bilo to besedičenje odveč in več nego polovica jih je odšla, ko se je imel voliti odbor. Jeden navzočih, ud slov. kat. društva, je imel pogum, da je naglašal, da mora biti društvo, če se ustanovi, slovensko in katoliško. A plačani filozofi soc. demkr. stranke so ga surovo zavrnili. — S tem društvom ne bo nič, ker je soc. demokratično. Tudi kovinski delavci so soboto moško pokazali, da se ne dajo voditi plačanim agitatorjem socijalistične baže. — Pri ti priliki omenjamo, da je v strankarskem vodstvu soc. demok. se sklenilo, naj se osnuje kolikor se da največ »strokovnih društev«. S tem hočejo razširjati svojo organizacijo. V Ljubljani imamo že jedno tako železničarsko društvo in — dvojni poskus: društvo pekovskih in kovinskih delavcev. Kedo ve, jeli ne bo kmalu strankarsko vodstvo izpoznalo, da je Kranjsko za soc. demokrate izpuščeno in potem morda odklenka plačanim »učenjacom« — njihova srečna doba.

## Telegrami.

### Bolezen ruskega carja.

**Peterburg, 21. oktobra.** Zadnje priobčeno poročilo o carjevi bolezni je napravilo najboljši vtis. Tukaj je že vladala neka vznemirjenost, ker ni bilo nobenih poročil, kako je carju.

**Peterburg, 21. oktobra.** Princesinja Alice se z velikim knezom Sergejem in njegovo soprogo jutri pripelje v Livadijo. Misli se, da bode kmalu njena poroka s carjevičem.

**Kodanj, 22. oktobra.** Po zanesljivih poročilih se je zdravje ruskega carja zdatno zboljšalo.

**Peterburg, 22. oktobra.** Poslednjih 24 ur je car več spal, kakor po navadi. Jed mu bolj diši. Sicer je pa stanje nespremenjeno. Vstal je kakor po navadi.

**Pariz, 22. oktobra.** „Newyork Heroldu“ poroča se iz Benedek, da je carjevič brzojavil visoki osebni, da stanje carjevo nikakor ni vznemirljivo. „Figaro“ je pa izvedela s Krfa, da se v pripravah za carjev prihod ni ničesar premenilo.

**London, 22. oktobra.** Tukajšnji ruski veleposlanik je dobil brzojavko iz Livadije, da je carju bolje.

**Peterburg, 22. oktobra.** Časopisi dobili so povelje, da naj izpuščajo poročila o carjevi bolezni v listih, namenjenih za Livadijo in naj dotični prostor izpolnijo z drugim gradivom. Iz tega se vidi, da je car popolnoma duševno zaveden in pridno čita časopise. Otrpnenje carice ni bilo tako hudo, kakor se je s prva mislilo.

**Pariz, 22. oktobra.** Listi priobčujejo program naredeb, katere stori francoska vlada, ko bi umrl ruski car. „Agence Havas“ pa objavlja, da je dotični program povsem iz-

nišljen, in da francoska vlada o tem še ni ničesa sklenila.

**Pariz, 22. oktobra.** Nadškof pariški je odredil po vseh cerkvah javne molitve za ozdravljenje ruskega carja. Iz enakega povoda so dopoldne bile javne molitve v protestantskih hišah božjih.

### Vojska mej Kitajci in Japonci.

**Yokohama, 21. oktobra.** Več sto Korejcev se je spuntalo proti Japoncem. Japonske in korejske čete odposlale so se proti puntarjem. Japonska vojna, broječa 40.000 mož pod poveljstvom maršala Ojame, je odrinila na 35 prevaževalnih ladijah iz Hiroshima. Kam, se ne vé. Na reki Jalu je bil bajb boj. Japonci so prestopili reko in napali Kitajce, pa so bili nazaj potisnjeni. Zgube so na obeh straneh velike. Kitajci pravijo, da niso zmagali, pač obdržali svoje pozicije.

**Shanghai, 22. oktobra.** Danes se zopet govori, da je bila bitva na Severni Koreji. Kje in kdaj, se ne vé. Sedem ladij je prišlo v Vaj-Haj-Haj. Mnogo ladij v Port Arthuru je pa še treba jako popraviti. Japonsko brodovje vedno patroluje po Pečilskem zalivu.

**Dunaj, 22. oktobra.** Vlada je predložila zbornici poslancev predloge o vredenju nedeljskega in prazničnega počitka v obrtnih vršbah in o osnovi delavskih odborov in posredovalnih uradov. Okrajno sodišče Laa prosi, da se dovoli sodnje postopanje proti poslancu Garnhaftu zaradi razžaljenja časti. Poslanec Kurz interpeluje ministra notranjih stvari, zakaj se je razpustilo češko dijaško društvo „Slavija“ v Pragi. Potem preide zbornica na dnevni red. Izvrši nekatere volitve v odseke in reši nekatere peticije.

**Levov, 21. oktobra.** Na poziv socijalno-demokratične stranke je danes priredilo 400 delavcev, največ mladih ljudi, shod v mestni dvorani, na katerem so zahtevali občno volilno pravico. Potem so hoteli prirediti sprevod po mestu, pa ga je jim zabranila policija, na kar so se mirno razšli.

**Budimpešta, 21. oktobra.** Dne 20. t. m. popoldne je v neki jami animskega rud-

nika bil močen razpok. Pet mož mrtvih in dvajset težko ranjenih so že izlekli. Rudniški glavar in okrajni stolni sodec sta že odšla na kraj nesreče.

**Budimpešta, 22. oktobra.** V kraljevem dvoreu je bil včeraj sijajen vsprejem, katerega se je udeležilo okrog tisoč oseb, mej njimi vsi ministri, člani obeh zbornic, visoka duhovščina, generali, tuji konzuli, mnogobrojni člani visoke aristokracije. Ob polu devetih so prišli cesar in cesarica, nadvojvode Jožef, Jožef Avgust in Ladislav, nadvojvodinji Klotilda in Doroteja ter saksonsko-kobarska princesinja Ludovika.

### Umrli so:

19. oktobra. Terezija Novak, čuvajeva žena, 37 let, Cesta na južno železnico 1, metrochagie.

### V bolnišnici:

19. oktobra. Janez Pucelj, gostač, 55 let, ostarelost.

### Tuji ci.

19. oktobra.

Pri **Stonu**: Vitez Schilhavsky, Polak, Goldstein, Heksch, Mossmann, Prossinag in Bartl z Dunaja. — Maulwurf iz Barostelep-a. — Skall iz Prage. — Spitz iz Pečuha. — Kaufmann z Reke. — Kolen iz Mlade Boleslave. — Štrekelj iz Komna. — Markiz Gozani iz Amesberg-a. — Vesten iz Celovca. — Omahen, Jäger iz Tržiča. — Ogoreutz iz Novega Mesta. — Tolazzi iz Logatca. — Gruden iz Idrije. — Seeauer iz Halstadt-a. — Ekert iz Rottenmanu-a. — Petroli iz Italije.

Pri **Maliču**: Kritsch, Freisager, Rothenberg, Frimel, Just, Lemberger, Schacherl, Jurcich, Reich, Haas, Fröhlich z Dunaja. — Schweighofer iz Brna. — Spanberger, Polak iz Grada. — Porlitz iz Trsta. — Adler iz Norimberka. — Leubker s Češkega. — Ambrosch, Jakliž iz Kočevja. — Leminger iz Opatije. — Tasi, Vogrinz iz Brežic. — Schwabe iz Postojne. — dr. Klinek iz Bleda.

Pri **Južnem kotodvoru**: Knotz z Dunaja. — Sperlink iz Brna. — Pregl iz Maribora. — Ortolani iz Trsta.

Pri **avstrijskem caru**: Janša iz Dovjega.

### Vremensko sporočilo.

| Dan           | Čas               | Stanje                   | Veter     | Vreme      | Mokrine<br>v 24 ur v<br>mm |
|---------------|-------------------|--------------------------|-----------|------------|----------------------------|
| opazovanja    | zrakomera<br>v mm | toplomera<br>po Celsiusu |           |            |                            |
| 7. u. jut.    | 730 1             | 10 8                     | sl. vzh.  | oblačno    | 2 70                       |
| 20 2. u. pop. | 727 5             | 19 4                     | zm. jug   | del. jasno | dež                        |
| 9. u. zveč    | 730 3             | 16 0                     |           |            |                            |
| 7. u. jut.    | 733 2             | 15 0                     | zm. jug   | oblačno    | 18 00                      |
| 21 2. u. pop. | 733 8             | 15 2                     | sl. jzap. | dež        | dež                        |
| 9. u. zveč.   | 734 9             | 12 6                     | brevz.    | oblačno    |                            |

Srednja temperatura obeh dni 15 4° in 14 3°, oziroma za 4 9° in 3 8° nad normalom.

Kovertes firmo  
priporoča  
Katoliška Tiskarna  
po nižje ceni.

Dobro se izplačljivi papir za nalaganje.

6%no  
bolgarsko  
državno  
hipotekarno  
posojilo.

menjarnični  
delniški družbi

V zlatu obrestljivo in povračljivo.

**Hipotekarno** zagotovljeno s prvo hipoteko na železnici Rušuk-Varna in Kaspičan-Sofija-Kistendil in na pristanišča Burgas in Varno.

**Se more podražiti**, ker te obligacije 8 odstotkov pod zlatim pari-kurzom in je torej pričakovati da se jim povzra kurz, posebno ker veliko dohodkov donasajo.

**Popolno davka in pristojbin je prosto** za sedaj in za vso prihodnost.

**Donaša** po sedanjem kurzu okoli 6 1/2 odstotka.

Po dnevnem kurzu dobi se pri 58 40—39

**„Mercur“**, Dunaj, I. Wollzeile 10.

## Dunajska borza.

| Dne 22. oktobra.                               |                |
|------------------------------------------------|----------------|
| Skupni državni dolg v notah                    | 99 gld. 30 kr. |
| Skupni državni dolg v srebru                   | 99 „ 25 „      |
| Avstrijska zlatna renta 4%                     | 123 „ 70 „     |
| Avstrijska krona renta 4%, 200 kron            | 98 „ 15 „      |
| Ogerska zlatna renta 4%                        | 122 „ 20 „     |
| Ogerska krona renta 4%, 200 kron               | 96 „ 65 „      |
| Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.        | 1027 „ — „     |
| Kreditne delnice, 160 gld.                     | 370 „ 50 „     |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. | 124 „ 20 „     |
| 20 mark                                        | 60 „ 95 „      |
| 20 frankov (napoleonor)                        | 12 „ 19 „      |
| Italijanski bankovci                           | 9 „ 90 „       |
| C. kr. cekini                                  | 45 „ 45 „      |
|                                                | 5 „ 89 „       |

| Dne 20. oktobra.                            |                |
|---------------------------------------------|----------------|
| 4% državne srečke l. 1864, 250 gld.         | 148 gld. — kr. |
| 5% državne srečke l. 1860, 100 gld.         | 147 „ 50 „     |
| Državne srečke l. 1864, 100 gld.            | 197 „ 75 „     |
| 4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron  | 97 „ 80 „      |
| Tisine srečke 4%, 100 gld.                  | 143 „ 50 „     |
| Dunavske vravnave srečke 5%                 | 127 „ 25 „     |
| Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878          | 107 „ 60 „     |
| Posojilo goriškega mesta                    | — „ — „        |
| 4% kranjsko deželno posojilo                | 67 „ 50 „      |
| Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% | 98 „ 60 „      |
| Priporočne obveznice državne železnice      | 220 „ — „      |
| „ „ „ južne železnice 3%                    | 164 „ 25 „     |
| „ „ „ južne železnice 5%                    | 129 „ 75 „     |
| „ „ „ dolenskih železnice 4%                | 98 „ 50 „      |

|                                                  |                 |
|--------------------------------------------------|-----------------|
| Kreditne srečke, 100 gld.                        | 196 gld. 50 kr. |
| 4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.        | 140 „ — „       |
| Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.     | 17 „ 80 „       |
| Rudolfove srečke, 10 gld.                        | 23 „ 50 „       |
| Salmove srečke, 40 gld.                          | 69 „ 50 „       |
| St. Genois srečke, 40 gld.                       | 72 „ — „        |
| Waldsteinove srečke, 20 gld.                     | 50 „ — „        |
| Ljubljanske srečke                               | 24 „ 75 „       |
| Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.          | 170 „ — „       |
| Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v. | 3395 „ — „      |
| Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.               | 490 „ — „       |
| Akcije južne železnice, 200 gld. sr.             | 106 „ 50 „      |
| Dunajskih lokal. železnice delniška družba       | 73 „ — „        |
| Montanska družba avstr. plan.                    | 82 „ — „        |
| Trboveljska premogarska družba, 70 gld.          | 172 „ — „       |
| Papirnih rubljev 100                             | 133 „ 62 „      |

### Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.  
Zavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju  
najmanjšega dobitka.  
Kajantne izvršitelje naročil na borzi.

### Menjarnična delniška družba

**„MERCUR“**  
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,  
potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih  
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega  
obrestovanja pri popolni varnosti  
naloženih glavnice.